Polski Instytut Ekonomiczny

Warszawa, 18 listopada 2026 r.

Spada poziom ubóstwa energetycznego w Polsce

W ciągu ostatnich 3 lat - od 2022 r. do 2025 r., obniżyło się 12 z 14 wskaźników ubóstwa energetycznego. Spadki wyniosły od 0,7 do 4,4 pkt. proc., a cele redukcji tego zjawiska wyznaczone w Krajowym Planie w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK) na 2030 r. zostały osiągnięte już w 2025 r. Badanie Polskiego Instytutu Ekonomicznego wyróżnia cztery rodzaje ubóstwa energetycznego: ubóstwo dochodowe (opałowe), ubóstwo, ubóstwo komunalne oraz ubóstwo ukryte. Poszczególne rodzaje ubóstwa częściej występują w wypadku osób posiadających status emeryta, jednoosobowych gospodarstw domowych, względnego ubóstwa (dochody poniżej 60 proc. mediany), braku dostępu do centralnego ogrzewania, ciepłej wody z sieci i gazu z sieci, mieszkania w budynku jednorodzinnym. Polski Instytut Ekonomiczny opracował również dodatkowy wskaźnik ubóstwa energetycznego, łączącego przewidziane w ustawie Prawo energetyczne kryteria dochodowe, wydatkowe i niską efektywność energetyczną budynku. Jego szacowana wartość w 2025 r. to 1 proc. dla ogółu gospodarstw domowych. To główne wnioski raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Cztery oblicza ubóstwa energetycznego – aktualizacja 2025".

Pojęcie ubóstwa energetycznego

Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu jest jednym z elementów sprawiedliwej transformacji. Oznacza ono sytuację, w której gospodarstwo domowe nie może spełnić swoich potrzeb energetycznych (ogrzewanie, chłodzenie, oświetlenie, użytkowanie urządzeń elektrycznych) i jest zmuszone do ograniczania zużycia energii ze względu na wysokie koszty jej zakupu. Ustawa Prawo energetyczne określa w tym kontekście konieczność spełnienia trzech warunków:
- osiąganie niskich dochodów
- ponoszenie wysokich wydatki na cele energetyczne (minimum 10 proc. łącznych dochodów gospodarstwa),
- zamieszkiwanie w lokalu o niskiej efektywności energetycznej (znajdującym się w 43 proc. budynków o najniższej charakterystyce energetycznej).

Ubóstwo energetyczne w Polsce można podzielić na cztery rodzaje: ubóstwo dochodowe (opałowe), gdy wydatki energetyczne stanowią dużą część wydatków gospodarstwa domowego, ubóstwo strukturalne rozumiane jako względne zubożenie spowodowane stosunkowo wysokimi rachunkami energetycznymi w porównaniu z dochodami, ubóstwo komunalne, gdy gospodarstwo domowe nie może zaspokoić podstawowych potrzeb przez

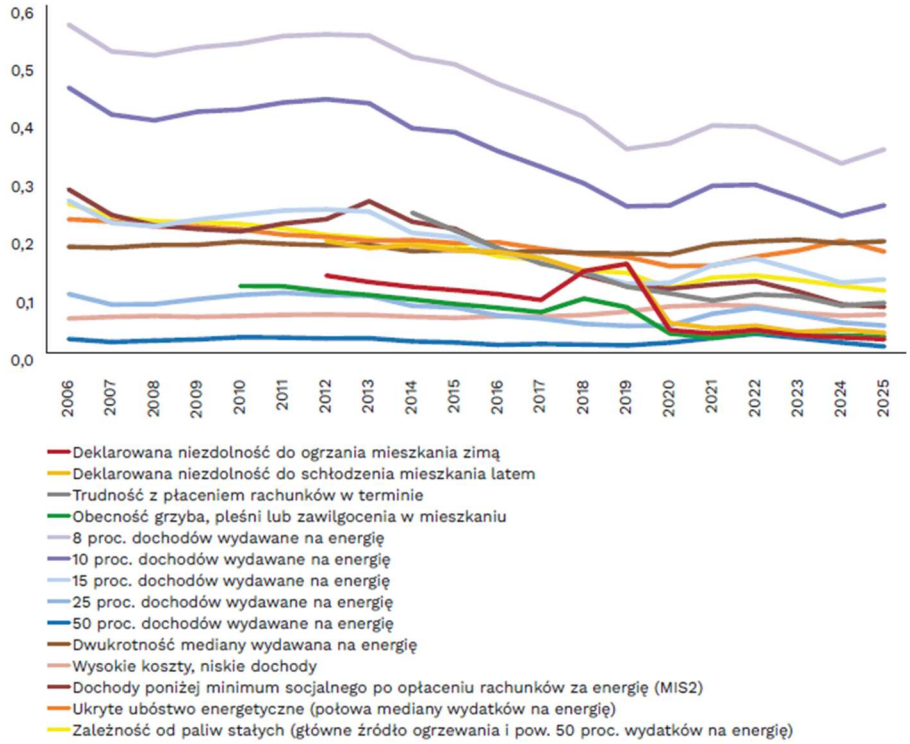
brak dostępu do odpowiedniej infrastruktury oraz ubóstwo ukryte, czyli sytuację, w której gospodarstwo domowe skrajnie ogranicza konsumpcję energii z przyczyn finansowych.

Łagodzenie skali ubóstwa jest jednym z priorytetowych celów KPEiK. Cele określone w tym zakresie na 2030 r. Udało się spełnić już w 2025 r.:
- zmniejszenie udziału gospodarstw domowych, które wydają co najmniej 10 proc. dochodów na energię do 24-26 proc. w 2030 r. i 13-20 proc. w 2040 r. (Cel spełniony – 25,5 proc. gospodarstw wydaje co najmniej 10 proc. dochodów,
- zmniejszenie udziału gospodarstw domowych, których dochody są poniżej minimum socjalnego po opłaceniu rachunków za energię do 10-11 proc. w 2030 r. i 6-8 proc. w 2040 r. (Cel osiągnięty i jesteśmy blisko spełnienia celu na 2040 r. – wskaźnik w 2025 r. wyniósł 8,1 proc.)
- utrzymanie poziomu ubóstwa energetycznego w Polsce poniżej średniej unijnej do 2040 r. (w 2025 r. wskaźnik subiektywnego ubóstwa energetycznego mierzony przez Eurostat w Polsce wyniósł 3,2 proc., w stosunku do średniej UE-27 na poziomie 8,8 proc.).

Poziom ubóstwa energetycznego w Polsce

W zależności od przyjętej miary w 2025 r. ubóstwo energetyczne dotyczyło od 1 do 35 proc. gospodarstw domowych, wobec 3-39 proc. w 2022 r. Spadek większości wskaźników wskazuje na poprawę sytuacji, ale nie oznacza całkowitego wyeliminowania problemu. W porównaniu z 2024 r. sześć miar nieznacznie wzrosło (o 0,2-2,5 pkt. proc.). Dotyczyło to przede wszystkim wskaźników związanych z udziałem wydatków na energię w dochodach, co raport wiąże ze wzrostem tego obciążenia w pierwszym kwartale 2025 r. względem analogicznego okresu 2024 r. Jednocześnie odsetek gospodarstw wydających mniej niż połowę mediany wydatków na energię wzrósł w stosunku do 2022 r. o 0,8 pkt. proc. Może to sygnalizować utrzymywanie się ukrytego ubóstwa energetycznego, czyli ograniczania zużycia energii poniżej niezbędnego poziomu.

Wykres 1. Odsetek gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym w Polsce w latach 2006-2025

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie analizy danych BBDG GUS z lat 2006-2025.

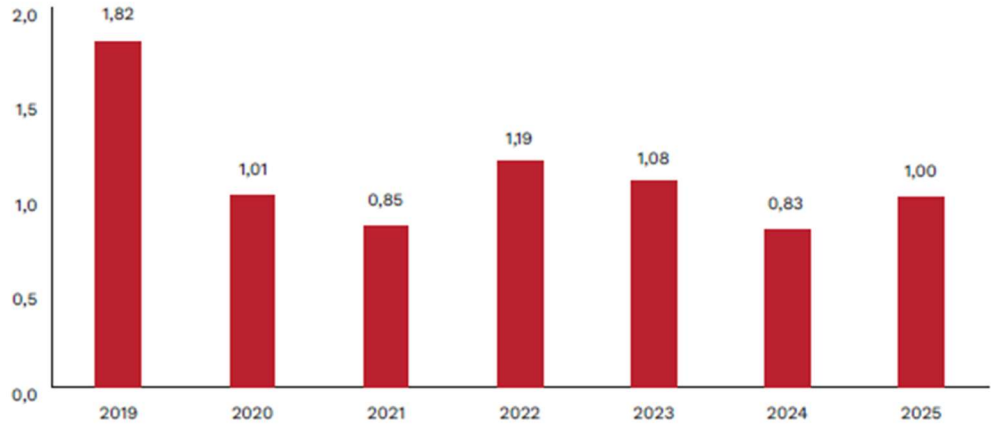
Ryzyko ubóstwa energetycznego rozkłada się nierównomiernie. Ubóstwo strukturalne jest nawet blisko pięciokrotnie częstsze wśród gospodarstw o dochodach poniżej 60 proc. mediany; szczególnie narażone są też gospodarstwa emeryckie i jednoosobowe. Z kolei brak dostępu do centralnego ogrzewania wiąże się z wyższym ryzykiem ubóstwa komunalnego. Ukryte ubóstwo energetyczne występuje natomiast nawet trzykrotnie częściej w wolnostojących domach jednorodzinnych niż w budynkach wielorodzinnych, a w gospodarstwach wiejskich nawet cztero- do ośmiokrotnie częściej niż w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców. Wyniki badania wskazują na potrzebę kierowania działań pomocowych i termomodernizacyjnych do grup szczególnie narażonych.

Alternatywny wskaźnik ubóstwa energetycznego

Polska definicja ustawowa wymaga do stwierdzenia ubóstwa energetycznego jednoczesnego występowania trzech przesłanek: niskich dochodów, wysokich wydatków na energię i niskiej efektywności energetycznej zamieszkiwanego budynku. Polski Instytut Ekonomiczny opracował koncepcję przybliżonego wskaźnika obejmującego wszystkie te

trzy kryteria, wykorzystując dane z Badania budżetów gospodarstw domowych realizowanego przez GUS.

Wykres 6. Odsetek gospodarstw ubogich energetycznie w myśl ustawy według liczby osób w gospodarstwie domowym w latach 2019-2025 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych GUS.

Tak obliczony wskaźnik wyniósł w 2025 r. 1 proc. gospodarstw domowych, wobec 1,82 proc. w 2019 r. Ze względu na eksperymentalny charakter opracowania i zastosowane uproszczenia obliczeniowe nie należy go traktować jako ostatecznego oszacowania liczby gospodarstw spełniających ustawową definicję. Może to być jednak punkt wyjścia do dalszego doskonalenia pomiaru i lepszego identyfikowania gospodarstw potrzebujących wsparcia.

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think-tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energia, gospodarka światowa, gospodarka cyfrowa, ekonomia behawioralna oraz procesy społeczne. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:
Ewa Balicka-Sawiak
Rzecznik Prasowy
T: +48 727 427 918
E: ewa.balicka@pie.net.pl